

GÖKÇER TAHİNCİOĞLU • Beyaz Toros

GÖKÇER TAHİNCİOĞLU 1977'de doğdu. 1997-2018 yılları arasında *Milliyet* gazetesinde çalıştı. Halen T24 internet sitesinde yazmaya devam ediyor. Haber, yazı ve fotoğraflarıyla Musa Anter, Metin Göktepe, Abdi İpekçi gibi isimlerin adını taşıyan gazetecilik ödülleri ald. Çağdaş Gazeteciler Derneği ve Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Basın Özgürlüğü ödülleriyle layık görüldü. “*Bu Öğrencilere Bu İş mi Öğrettiler?*”: *Öğrenci Muhalefeti ve Baskılar* (2013, Kemal Göktaş'la birlikte) ve *Devlet Dersi: Çocuk Hak ve İhlallerinde Cezasızlık Öyküleri* (2016) adlı mesleki kitapları imza attı. 2021 yılında *Yaralı Hafıza: Kayıpları ve Kıyımları Hatırlamak, Kayıp Adalet: Cezasızlık ve Korunan Failler*, 2022'de *Çünkü Umurumuzda*, 2023'te *İfade Özgürlüğünün On Yılı* adlı kitapları derledi. İlk romanı *Mühür*, 2018'de çıktı. İkinci romanı *Kiraz Ağacı* ile 2021 Yunus Nadi Roman Ödülü'ne layık görüldü. 2023'te özgün edebi anlatısı *Sabahattin Ali'yi Ben Öldürdüm* yayımlandı. *Beyaz Toros*'un ilk basımı 2013'te Doğan Kitap'tan yapılmıştı. Ulaş Doğu'nun babasıdır.

İletişim Yayınları 3660 • Bugünün Kitapları 312

ISBN-13: 978-975-05-3947-3

© 2026 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2026, İstanbul

EDİTÖR Tanıl Bora

KAPAK Berfin Deniz

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Berfin İnanc

BASKI Ayhan Matbaası • SERTİFİKA NO. 44870

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No. 6/41

Bağcılar 34218 İstanbul • Tel: 212.445 32 38

CİLT Güven Mücellit • SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No. 6

Bağcılar 34218 İstanbul • Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

GÖKÇER TAHİNCİOĞLU

Beyaz Toros

Faili Belli Devlet Cinayetleri

*Zerrin ve Veysel'in anılarına,
saygı ve derin özlemle...*

İÇİNDEKİLER

GENİŞLETİLMİŞ YENİ BASIM İÇİN ÖNSÖZ.....	11
1970’li Yıllar	15
Terörist sayılmayanlar.....	17
Yok edilen kuşak.....	18
“Nurhak sana güneş doğmaz”.....	21
Kadir Manga’nın hikâyesi.....	22
<i>“Bir daha gelmedi” 24 • “Ağabeyim küsmüştü” 26</i>	
Dağ kadrosunda.....	26
Öyle kapkara gitti çocuk.....	28
Nurhak’ta öldürülenler öylece gittiler.....	31
1980’li Yıllar	33
Cemil Kırbayır’ın hikâyesi.....	33
<i>Bitlis’te beş minare 35 • Fırar etmediği belliydi 36 • Bütün aile cezalı 37 • Hâlâ mezarı yok 37 • Atlamadı, atıldı 38 • TBMM “el koyuyor” 39 • “Resmî hoşgörü” 40 • “Versene benim mezarımı...” 42 • Boş mezar 43</i>	
Siyasi bir ceset – Hakan Mermeroluk’un hikâyesi.....	45
<i>Alemdağ’da var bir yılın 46 • “Tufan” 48 • İlk prova 50 • “Biz vermeyiz” 51 • Islak bez yetmedi 53 • Ağlamakla</i>	

inanmamak arasında 53 • Siyasi ceset 55 • Güvenlik şart 56
• Ölümden sonra tahliye 57

Sizin hiç "canınız" yandı mı? – Ferhat Kurtay'ın hikâyesi 58

İlk ölüm: Ferhat Kurtay 59 • Kurtay'la tanışma 62 •
"Terörist" mühendis 64 • Doğumdan sonra geldi 66 • Teslim
olmak 67 • "Kamber Ateş nasılsın?" 68 • Eylemden sonra
ölmedi 72 • 11 günün belgesi 74 • Diyarbakır soruşturması 76

"Kendi tercihiydi de ölmesi mi gerekiyordu?" –

Orhan Keskin'in hikâyesi 77

Ölüm oruçları 78 • Bir başka halkı sevmek... 80 • Diyarbakır
Cezaevi 82 • Esat Oktay Yıldırım ve "İslah" projesi 83 •
"Sadece dişleri kalmıştı..." 86

"Astılar oğlumu" – Ramazan Yukarıgöz'ün hikâyesi 89

Resmini severken 90 • Akyazı olayı 91 • İdamlar infaz ediliyor
93 • Kıyafetle defin 94 • Cezaevi görmüş anne 95 • "Hâlâ
sorana 4 oğlum var diyorum" 96

1990'lı Yıllar 101

"Kayıp kentin yakışıklısı" – Namık Erdoğan'ın hikâyesi 101

Eğitimli bir Kürt 102 • Cinayetler başlıyor 103 • Beyaz Toros
104 • Kırıcı ile Çatlı'nın yolları kesişiyor 106 • "Yemeğe
bekliyorduk, telefon geldi" 108 • İsrail yapımı silah, sahte
plakalı araba 111 • Haluk Kırıcı anlatıyor 113 • Derin sessizlik
114 • Ve Çarkın konuşuyor: "Oğuz Yorulmaz çekmiş tetiği"
116 • Cumartesi Anneleri 118 • "Devleti biliyorduk" 119 •
Deli muamelesi 121

Kırmızı bir cumartesi – Hasan Ocak'ın hikâyesi 122

Kırmızı bir cumartesi 123 • Gazi Mahallesi 125 • Hedef
oldukları cenaze 128 • Gazi isyanı 129 • 7 ölüm polis
kurşunuyla 130 • Yüzü paramparça 133 • Cumartesi Anneleri
134 • Cumartesi Anneleri'nin oğlu 136

Parmağında mürekkep lekesi – Rıdvan Karakoç'un hikâyesi 137

Devlet politikası mı? 139 • Susurluk skandalı 141 •
"Rahat durmayanlar" 143 • JİTEM 146 • Rıdvan Karakoç 87
gün kayıp kaldı 148 • "Kurşun atan da yiyen de
vatanseverdir" 150

2000'ler	153
2 yaşındaki 3 parmak – Mahsum Mızrak'ın hikâyesi	153
"Büyük sanıyorlar ama..." 156 • Kafatasından çıkan fişek 159	
• "Binlerce Mahsum için hukuk nerede vardır?" 160 •	
"Terörist çocuklar" 164	
Turuncu balık – Roboski'nin hikâyesi.....	165
Sessizlikle uyanan ülke 166 • Bu kez kimse uyarmadı 168 •	
Çocuklarının parçalarını topladılar 171 • "Haberimiz yoktu"	
172 • "İnsani bulmuyorum" 176 • 1,5 yılda ifade bile	
alınamadı 179 • Terörist veya kaçakçı 183 • Talimat: Vurun!	
186 • "Kaçınılamayacak hata" 188 • Uludere'de ölenlerin	
mektupları 190	
"Benim adım Ethem Sarısülük" – Ethem Sarısülük'ün hikâyesi.....	194
Gezi'den Kuşlupark'a 195 • 26 yaşında bir çocuk, 26 yaşında	
bir kocaman adam 198 • 3 kardeş 1 defter 199 • 13 gün	
sonra acı haber 200 • Mermi çıkartılıyor 202 • Faili meçhul	
kalacaktı 203 • Tanık polis: "Hayatını kaybettiği için	
üzgünüm" 204 • Soruşturmadaki gariplikler 208 • "Hedef	
gözetmedi" 212 • Peruk 213 • Ethem öfkesi 216	
Diyadin, Cizre, çocuklar ve Tahir Elçi.....	218
Masa devriliyor 220 • Diyadin çocukları 223 • "Olur böyle	
şeyler" sessizliği 227 • Sanık bulunamıyor! 231 • Ve Tahir	
Elçi... 233 • İngiltere'den gelen rapor 235 • Hedef	
gösterilmişti 238	
Sonsöz	239
Devletin bekası için şiddet – Meşru şiddet ve egemenlik.....	240
<i>Homo sacer</i>	244
Egemenliğin paradoksu ve egemen istisna	246

GENİŞLETİLMİŞ YENİ BASIM İÇİN ÖNSÖZ

Tribünlerde “Beyaz Toros” ve “Yeşil” afişleri, dillerde sloganları... Alışveriş sitelerinde Beyaz Toros baskılı kupalar, tişörtler...

Utanç, hiç bu kadar çok sahiplenilmemişti...

Beyaz Toros, 2013'te, Türkiye'deki cezasızlık sistematüğını ifşa edebilmek adına kaleme alındı ve yayımlandı. Şimdi elinizde tuttuğunuz yeni basımda, o dönem devam eden dava ve soruşturmaların akıbeti, geçen zamanda tanıklık ettiğımız, aynı sistematüğün nasıl sürdüğünü gösteren farklı cinayetler ve dosyalar var.

Zira bitmiyor...

Tam da siz bu satırları okurken, bir yerlerde birileri öldürölüyor. Haber bültenlerinde izleyeceğimiz “sıradan” sayılan bir cinayet, tam da şu anda işleniyor. Katil bulunursa nefret edeceğiz hepimiz. Bir insanın hayatını nasıl alabildiğini sorgulayacağız, bütün öfkemizi biriktireceğiz. Kural koyucuların daha ağır cezalar belirlemesini, yargının daha ağır cezalar vermesini isteyeceğiz.

Peki bu cinayetin sorumluları kuralı koyanlarsa... Üstelik

yok edilen, tam da kendisini yok eden sisteme karşı savaşıyor, o sistemle sorunu olan biriye? Ya da bu sistemin, muhalif tavrından veya sadece kimliğinden ötürü hedef seçtiği biri?

İşte o zaman izleyeceğimiz haberler değişiyor. Öldürülen kişinin ölümü nasıl da hak ettiğini dinlemeye başlıyoruz o haberlerde. Ve bir kavram çıkıyor karşımıza: “Cezasızlık”

Peki, nasıl oluyor da modern, demokratik, insan hak ve özgürlüklerini esas aldığı söylenen bir devlet, en temel hak olan yaşam hakkını ihlal edebiliyor?

Beyaz Toros, bu sistematığı anlatıyor...

Devlet yok ettiğinde, bütün suçların nasıl olup da görünmez kılınıp, “cezasız” bırakılabildiğini...

Bu çalışma, 2012’de, bir pazar günü, Devrimci 78’liler Federasyonu’nun bir dönem Ankara’da insanlarla buluşturduğu “12 Eylül-Utanç Müzesi”nin bahçesinde, o dönemleri yaşayanların öykülerini dinlerken başladı. O öykülerin nasıl seneler ve yöntemler değişse de değişmez şekillerde sürüp gittiğini fark etmek, başlangıç noktasını oluşturdu bu çalışmanın.

O hikâyeleri dinlemek, daha çok boyutlu bakıldığında sunları anlatıyordu bize:

70’lerde, 80’lerde, 90’larda, 2000’lerde yok edilenlerin hikâyeleri bir biçimde birbirine benziyordu.

Üstelik o hikâyeler, yöntemler, cezasız bırakılma biçimleri değişse de farklı ülkelerdeki hikâyelerle de aynıydı.

O an devleti yöneten siyasal iktidarların partilerinden, isimlerinden bağımsız olarak, bütün sistemlerde kutsal bir el, yok edenlerin sırtlarını sıvazlıyor, omuzlarına dokunarak “devam” diyordu durmaksızın.

O yüzden bu kitapta, 70’li yıllardan başlanarak, her dönemde benzer hikâyelerin nasıl sürüp gittiğini okuyacaksınız. Bu nedenle hikâyeler, dönemlere ve uygulanan “yok etme” yöntemlerine göre ayrıştırılarak seçildi. 70’lerde “yar-

gırsız infaz", 80'lerde "ıdam/açlık grevi/operasyon", 90'larda faili meçhul, 2000'lerde "meşru şiddet" öyküleri ele alınırken, bu öykülerin başlangıçlarının ve sonlarının nasıl benzer olduğu anlatılmaya çalışıldı. Kuşkusuz, 70'lerden çok daha geriye gitmek de mümkündü.

Bir yanıyla 70'lerden bu yana ülkenin geçirdiği siyasal evreleri ve o evrelerde uygulanan devlet şiddeti biçimlerini aktarma amacını güden kitap, bir yanıyla da sözlü tarih çalışması olma özelliğini taşıyor.

Unutmamalı ki bu yapı sadece yok ettiği ile sınırlı kalmıyor, geride kalıp adalet mücadelesini sürdürenlere de yönetiyor.

Bu kitap, "Kim bilir öldürülenler neler yapmışlardı?" sorusuyla ilgilenmiyor. Zira cezasızlık kültürü tam da bu soruyla başlıyor. "Hak etmişlerdir" kuşkusunun beslenmesiyle... Yargısız infazların, işkencelerin, kaybetmelerin kısaca kanun ve kural dışına bizzat devlet tarafından çıkılmasının meşru olduğu anlayışının topluma aşılmasıyla... Uygulanan "ceza" ile işlendiği öne sürülen, çoğu zaman hiç işlenmemiş suçlar arasında bir ilişki de yok zaten...

Elbette, bu hikâyelerin benzeşmesi sürpriz değil. Bu yapı rastgele, el yordamıyla oluşturulmadı. Bize bu kitabın kahramanlarını ortak bir tanım altında birleştirmeye yarayan bilimsel tespitler fazlasıyla mevcut. Arafa yerleştirilmiş, hukuktan dışlanarak meşrulaştırılan şiddete açık hale getirilmişlerin, *homo sacer*'in hikâyesi bu kitap. O nedenle son bölümde, kitabın genel üslubundan ayrılrsa da oluşturulan yapıyı anlayabilmek için, cezasızlığın temelleri anlatıldı. Devlet babasına karşı çıkan çocukların nasıl cezalandırıldıkları...

İşkencenin, cinayetlerin ortaya çıktığı hatta meşru sayıldığı, "egemenle-devlet babayla çocuklarının" karşı karşıya kaldığı o anın tarihsel hikâyesi.

Genişletilmiş yeni baskıya hazırlanırken, aradan geçen yılları, bu kitaptaki hikâyelere konu olan insanları, ömürlerini adadıkları adalet mücadelelerini yeniden düşünme olanağı doğdu elbette. *Beyaz Toros*’un kapsamı keşke genişlemeseydi... Ama sistem sürüyor, aynı acımasızlıkla, kimi zaman daha da hoyratlaşarak. Bunları belgelemek, tarihe not düşmek bu nedenle önemli... *Beyaz Toros*, bu nedenle genişlemeli, yenilenmeliydi...

Üstelik 90’lı yıllarda faili meçhullerin simgesi haline gelmiş “Beyaz Toros,” geldiğimiz noktada meşru sayılan bir kahramanlık imgesine dönüşmüş durumda. Eskiden ilişki kurulması, savunulması, en azından kamuoyu önünde desteklenmesi ayıp sayılan “Yeşil” kod adlı Mahmut Yıldırım ve Yeşil gibi JİTEM’cilerin¹ kullandığı Beyaz Toros, birer simgeye dönüştürüldü ve sıkılmadan alkışlanır hale geldi. Artık öldürülenler hiç olmadığı kadar “suçlu”, öldürenler olmadıkları kadar “kahraman”...

Bu da cezasızlık sisteminin en azından şimdilik büyük bir zafer kazandığını gösteriyor bize.

Bu elbette durup dururken olmadı. İktidarın ısrarla kurduğı dil, özellikle gençleri derinden etkiledi. Giderek köpürtülen sistem ve dil, cezasızlığın bütün araçlarına hiç olmadığı kadar geniş bir alan açtı. Cinayetler daha az konuşulur oldu, katiller kahramanlaştırıldı.

Bu kitap bütün bunları anlatmayı deniyor. Elbette ilk basımda da yenilenmiş basımda da çok sayıda kişinin emeğı var. En çok yıllardır adalet mücadelesini sürdürenlerin...

Her birine bir ömrün cumartesileri kadar büyük ve derin bir teşekkürü borç bilirim.

– GÖKÇER TAHİNCİOĞLU, *Aralık 2025*

1 JİTEM: Jandarma İstihbarat ve Terörle Mücadele Grup Komutanlığı.